

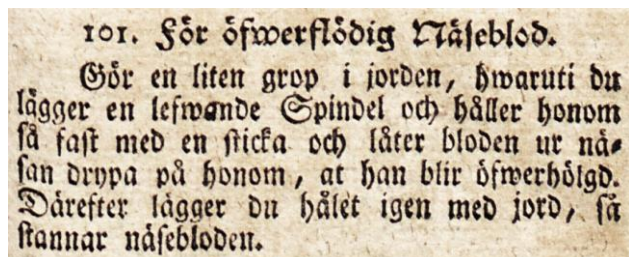
Huskurer förr

Huskurer

Många kloka gubbar och gummor använde sig av naturläkemedel:

- Enbär kokades och användes som medicin mot blodbrist
- Späda enbärsskott kokades och användes mot äggvita och blåskatarr
- Tjära för att bota eksem, läka sår och dra ut stickor
- Uppkokt lök mot förkylningar
- Som bot för gulsot använde man bark från nio trädslag, helst lövträd. Barken lades i en panna som fylldes med tio liter vatten. Det hela fick koka sakta i tre timmar. Drycken silades genom en duk av lärft och tappades på flaskor.

Det fanns naturligtvis också trollformler och riter. Den vanligaste var att stoppa blödningar genom att stämma blod. Detta kunde ibland ske utan att blodstämman träffade patienten. Ofta skedde detta i kombination med att ramsor lästes eller att stämman utförde en ritual.

Enligt "Den sluga och förståndiga gubben" så kan man stilla näsblod genom att stoppa en levande spindel i en grop, droppa blod på spindeln och därefter fylla igen gropen

Man hade föreställningen att "elakt blod" förorsakade värk. Det blodet tog man bort genom koppning där man med hjälp av snäpparen gjorde små ytliga sår i huden där man hade värk. Där sög man fast det antal kopphorn som behövdes. På grund av det vakuum som bildades lyftes huden upp och fyllde hornen med blod och när de blev fulla släppte de från huden.

Koppning var den vanligaste behandlingen. Åderlåtning där man med snäpparen slog hål på en blodåder och därmed fick ett kraftigare blodflöde förekom också.

1863-08-29 Det fanns tydligen behov av kunskap om hur man väcker skendöda. Det ingick i kurslitteraturen för klockare (Skellefteå Nya Tidning)

Tron på det "skämda" blodet var starkt. Många hem hade förr en blodigel i en burk för eget bruk eller för att låna ut. Den ansågs kunna suga bort gammalt "svart" blod, som man antog kunde "sätta" sig någonstans, t.ex. i käkarna där det åstadkom tandvärk.

Tandvärk åstadkoms även av "mask", som ansågs ligga och gnaga på tandroten. I sådant fall kunde "masken" dödas genom att man stoppade något frätande eller starkt i tanden. Härvid kom snus, beck, tjära, lutpulver och andra mer eller mindre underliga saker till användning.

Det fanns smittosamma sjukdomarna som ansågs komma ur luften. Det uppstod i dålig luft och åstadkom sjukdom, då det inandades. I farsotstider gjordes också allt för att rena luften genom att röka med svavel (!) och dylikt.

Växter inom alternativmedicin

Det finns mängder av växter som använts som läkemedel förr och idag. Här är några:

Brakved kan användas för växtfärgning och gör ylle gult eller brunt. Barken används mot förstoppning. Te av barken används i blodreningskurer samt mot gall- och leverbesvär.

Brännässla innehåller ansevärd mängder A- och C-vitamin och är rikare på viktiga mineralsalter än någon annan svensk växt. Den ansågs vara den ädlaste av alla läkeväxterna. Örtaften drogs upp i näsborrarna vid näsblod. Dekokt på bladen förjagade giktvärk och en dekokt på rötterna ansågs förhindra lungsot. Den är vätskedrivande och stimulerar matsmältningen.

Johannesört har en röd saft som har förklarats som Kristi blod. Om man var deprimerad så ansågs det bero på djävulen och då kunde man dricka te på Johannesört för att öka sin motståndskraft. Inom folkmedicinen används den vid sårbehandling då den är sårhelande och inflammationshämmande.

Liljekonvalj är mycket giftig men användes trots det på 1500-talet för att bota epileptiker och slagdrabbade.

Liljekonvaljen har visat sig innehålla glykosider som är verksamma mot förmaksflimmer och hjärtsvikt. I Östeuropa ordinerar liljekonvalj därför på liknande indikationer som digitalis hos oss.

Vänderot ansågs kunna avvärja onda anslag och äcka och bevara kärlek. Den används medicinskt för dess lugnande effekt och har använts som kramp- och smärtstillare, samt mot epilepsi.

Ängssyra är rik på C-vitamin och har ordinerats mot skörbjugg. Krossade blad från ängssyra kan användas på sår. Roten kan användas för växtfärgning, och ger en gul färg. Bladen kan stuvras som spenat eller användas i soppa.

Dundermediciner

Vårda munnen och huden!

Såsom **Ett kraftigt verkande munvatten**, hvilket håller tänderna och munt-kaviteten rena och tandköttet friskt, borttager elak andedräkt, botar inflammationer i halsen och strupen; helar sårnader på läpparne och i munnen, hindrar tändernas angripande — allt genom sin egenskap att förstöra de skadliga smörgas-nismen (infusorier), som förorsaka så många sjukdomar; — och likaledes på grund af denna sin verkan.

Såsom **Ett hudkonserverings- och skönhetsmedel**, hvilket borttager finnar, qvistar, vaglar, ref-ormar, lefverläckar, botar kyl- och brännskador, varfälla sår och öfriga hudsjukdomar, — har nu redan i flere år på grund af berömde både svenske och utländske läkares rekommenderande intyg med alljemt stigande framgång använts i flere länder patenterade och på verldsförfälningar prisbelönta **Umyfos för Toiletten**, hvit och brun, a 1 kr. pr flaska, samt koncentrerade **Umyfos** a 2 kr., 1: 30 och 80 öre pr flaska; hvilka senare saknar de välsmakande beståndsdelar, som ingå i den förra, men på grund af sin styrka eller koncentrerad är företrädesvis användbar vid svårare hud- och halsåkommor. Äfven på kreatur är dess helande och botande förmåga med lyckligaste resultat pröfvad. Närmare upplysning åtföljande beskrifningar. Dessa fabriker erhållas i minut i landets flesta handelsbutiker och på apoteken samt i parti med rabatt hos **Aseptin-Umyfos-Fabrikatet i Uppsala och dess förmiddelfonärer.**

HENRIK GAHNS

1876-07-19 Inte bara medicin utan även skönhetsmedel och botar även kreatur (Skellefteå Nya Tidning)

Haschich.

Detta sednare år 1843 här i landet välkända af Kongl. Sundhetskolegium den 8 Aug. 1853, under namnet Haschich, privil. plåster mot

Liktornar, Vårtor och Invexta Naglar, beredd af chirurgen Gernandt, är det verksamaste och nyttigaste, som mot nämnde åkommor hittills funnits, enär det besitter följande utmärkta egenskaper: sedan plåstret Haschich applicerats på liktornen blir densamma alldeles oöm; och roten så fullkomligt uppmjukad och tydligt skiljbar från den fiska huden, att ingen smärta kännes vid borttagningen, som kan ske på några minuter; och om liktornen efter beskrifningen blifvit riktigt borttagen, så förblir den också borta för alltid under iakttagande af en mycket enkel förhållningsregel. Man kan vara i oafbruten verksamhet både under det plåstret ligger på och genast sedan operationen verkställt.

En af chirurgen Cernandt utgifven bok "om Fotens vård," som i flera stora upplagor utgått, har af läkare och vetenskapsmän blifvit erkänd såsom förtjenstfull och af väsentlig nytta. Så väl hundradetals vetenskapsmän, professorer och doktorer, som enskilda personer, erkänna sanningen af hvad nyss anförts. Undertecknad har lager af såväl boken "om Fotens vård" a 50 öre, som plåstret Haschich i askar a 12 stycken för 1 Rdr 50 öre, 6 st. för 1 Rdr och 2 för 40 öre.

En noggrann beskrifning öfver borttagningssättet medföljer alltid i hvarje konvolut.

Skellefteå i Okt. 1861. C. F. Carlberg.

1861-10-30 Hasch-plåster skulle nog fortfarande ha en marknad (Skellefteå Nya Tidning)

Mödrar och Fäder!

Gör uppoffringar för barnen och Ni ger dem ett helt lifs hellsal Låten ej de små lida, då det finnes medel att bota dem!

Mången ler ett medlidsamt löje då de höra talas om "rissmörning" och säga att det är vildskelpelse och dumheter, som de ej kunna tro på. Den stortärdade framgång, som

Pastorskan Hägglöfs
Universal-Smörjelse
eller **Rissmörning**

sedan snart fyra årtienden tillbaka haft, visar dock hvilka utmärkta egenskaper den har. Då den såges vara

Bot för Engelska Sjukan,

kan detta synas vara mycket sagdt, emedan "riset" som det heter liest hvarstades i Sverige är af många olika slag. Det är dock ej mer än fulla sanningen, ty Universal-Smörjelsen inne håller 26 olika slags örter och oljor m. m., alla kraftigt verkamma och styrkande ben- och muskelsystemet m. m. Universal-Smörjelsen användes till yttre bruk och är fullkomligt ofarlig.

Alla barn i första lefnadsåret borde få smörja en ordentlig smörjkur med pastorskan Hägglöfs Rissmörning och de skulle skyddas för mycket ont. Erfarenheten visar nämligen att sjukdomen ofta frambyter först vid högre ålder. Tusentals exempel finnas på att Universal-smörjelsen botat klåda, utslag, sårnader, skrofler och skabb. Barn, som vid flera års ålder ej kunnat gå, haft oförmågt hufvud, varit sneda i ryggen och benen och förofrigt alldeles orkeslösa, hafva blifvit botade.

När barnen strika och bryta sig, ha orolig sömn, stor och hård mage, liten matlust, klena ögon, röttlig lynne, mjuk och svampig kropp, knölar på lederna, svaga och krokiga ben och förofrigt äro svaga och klena, böra de alltid smörjas. Detta är oftast yttirningar af Engelska sjuknan, och äfven om det ej skulle vara denna sjukdom, så är smörjelsen i dessa fall välgörande, kraftgivande och botande.

Universal-Smörjelsen säljes i åtta olika nummer, därför af sex första — nr 1 a, b, 2-5 — för barn från 1 månad till 15 år och botar Engelska sjuknan i alla dess olika former.

Nr 6 för äldre 12 och deröfver, som lida af hudutslag (ekzem), klåda och skabb m. m. — Nr 7 för äldre, som lida af värk, svullnader, reumatism m. m.

Pris för ask 2: 25 under och 3 kronor öfver 6 år. Fullständig bruksanvisning medföljer. Uppgif ålder och sjukdomssymptom. Nämna denna tidning. Sändes med förut insänd likvid i kontanter eller frimärken (ej mo postörtkott) från

WILHELM SKÖLD, Östersund.

1899-08-10 Pastorskan Hägglöfs Universal-Smörjelse inte bara botade Engelska Sjukan utan den förebyggde också (Skellefteå Nya Tidning)

Helsan !!!

önskar alla bibehålla men det säkraste därför, är att använda

Prof. Weneks antichol-the,

som fullständigt botar för lungdot, bleksot samt för flera andra kvinnosjukdomar, andtåppa, stickningar under hjärtat samt för slem i lungorna, magkramp, kalla lemmar, hemorrojder, bröstlidande, är det säkraste medel mot rusdrycker. Det botar fullständigt patienten till och med utan haus vetenskap samt aflägsnar all slags slem från magen; är med fördel användt för tröga organer, svaghet i knäna och i matsmältningsorganerna, melankoli, gifver god aptit eller med ett ord gör människan fullständigt återställd, samt har i Paris på världsmotställningen erhållit första pris Guldmedalj och är af hvarje frar stående läkare rekommenderadt för det hittills bästa preparat, som vetenskapen framställt för hälsans återstående. Bruksanvisning medföljer. Pris $\frac{1}{4}$ sats 3 kronor $\frac{1}{2}$ sats kronor 6.00, $\frac{1}{1}$ sats kr. 10.00. Sändes mot förut insänd likvid, franco.

C. Ohlsson,
Malmö Hagagatan N:o 1.
Hufvudnederlag för Sverige och Finland

Återförsäljare antagas, endast en på hvarje plats, god provision.

1901-04-15 Guldmedaljs belönat te som hjälper mot det mesta (Skellefteå Nya Tidning)

ALLA behöver
Radiums Fruksalt.

En förständig människa dricker alltid Radiums vilket skänker Eder både levnadsmod och livsglädje. Saknar Ni somn samt besvaras Ni av huvudvärk magsyra halsbränna reumatism svindel dasighet och trög mage varför ej begagna det populära RADIUMS FRUKTSALT vilket uppriskar blodet rensar tarmarna från otjänliga ämnen och utdrivar urinsyran ur kroppen. Radiums Fruksalt är både nyttigt och välgörande på hela organismen.

Se med Eder egna ögon att Ni erhåller det verkliga Radiums Fruksalt, vilket Ni erhåller hos alla välsorterade färg- och specerihandl. samt apotek.

Finnes i Skellefteå hos G. W. Jonsson, Kemikalie- och sjukvårdsaffären samt hos alla välsorterade speceri- och färghandlande; i parti hos Isakssons Import-A.B. Svante Lundell och Bröderna Andersson.

Om ej Eder handlande har Radiums tillskriv A.-B. Radiumfabriken Stockholm.

Eftersom Edert fruksalt skall vara så välgörande sänd mig 2 fl. franko omg. postförskott.

Namn:

Adress:

1927-08-25 Ett glas fruksalt doserat enligt anvisningen innehöll ÄKTA RADIUM som gav 538 Bq (NV)

Statt upp och gack!
eller
Den beryktade Rheumatiska Essensen från Nora.

Denna Essens är ovedersägligen — och såsom sådant af tusentals personer, som använt den, äfven erkänt — det bästa af alla hittills tillverkade bote och lindringsmedel mot Gikt, Rheumatism, rheumatisk Tandvärk samt lindrigare ledvräckningar.

Pröfva medlet, det bedrager ej. Det lofvar ej mer än det kan hålla!

Essensen säljes:
OBS. Följ noga föreskrifterna på etiketten.

Requisitioner göras hos C. A. F. Westerbergh, Nora.

Intyg:

Statt upp och gack!

Som jag af den mycket berömda Essensen från Nora blifvit till helsan återställd att jag nu kan gå, sedan jag af värk i hela kroppen varit sängliggande öfver 4 och ett halft års tid, får jag för min egen del säga att denna Essence varit den mest välgörande af alla de medikamenter jag har begagnat. Måtte de före en och hvar, som lider af värk, med största fördel begagna denna Essence och äfven göra som jag tror att det är Guds vilja att hjälpa genom denna Essence. Statt upp och gack heter denna välgörande Essence och jag har, pris och lof ske Herrans Heliga Namn, fått stått upp och gå; och du min sjuka like, då du blifver trisk, eller åtminstone fri från dina största plågor, g'öm icke att Jesus prisa och berömma, och hans godhet aldrig glömma. Stora Mellösa och Marietorp den 29 Augusti 1871.

Maria Augusta Flodén.

1873-10-01 Ofta hade man med något slags intyg på varans förträfflighet från nöjda kunder (Skellefteå Nya Tidning)

Stig Sandström, stigsand49@gmail.com